

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

στην πρόταση νόμου «Μείωση του αριθμού των βουλευτών σε 200»

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

Ι. Γενικό Μέρος

Τα τελευταία χρόνια παράλληλα με την βαθιά οικονομική κρίση, διεκδύονται φαινόμενα απαξίωσης του πολιτικού κόσμου που φτάνουν μέχρι το όριο της κρίσης αντιπροσώπευσης της Δημοκρατίας. Στο πυρήνα της αμφισβήτησης βρίσκεται η λειτουργία του Κοινοβουλίου, η αποτελεσματικότητά του, ο αριθμός των μελών του Κοινοβουλίου που αν συγκριθεί με συνθέσεις άλλων ευρωπαϊκών κοινοβουλίων προκύπτει πολύ μεγαλύτερος, αλλά και το οικονομικό κόστος που προκύπτει από τον αριθμό αυτό.

Με την πρόταση νόμου προτείνεται η μείωση του αριθμού των βουλευτών από 300 σε 200 γιατί:

(α) είναι επιβεβλημένη από την επιτακτική ουσιαστική ανάγκη εξοικονόμησης των δαπανών λειτουργίας του πολιτικού συστήματος της χώρας, με αντίστοιχη διάσωση ή περιορισμό των μειώσεων συντάξεων και στοιχειωδών επιδομάτων των ασθενέστερων πολιτών της χώρας. Με την έννοια αυτή αποτελεί ουσιαστικό και βασικό μέσο εκδήλωσης στοιχειώδους αλληλεγγύης του πολιτικού συστήματος προς τους δοκιμαζόμενους πολλαπλώς από την οικονομική κρίση πολίτες.

(β) αποτελεί ουσιαστική διαθρωτική παρέμβαση στη λειτουργία του πολιτεύματος και αποτελεί έμπρακτη απόδειξη των αληθινών προθέσεων των πολιτικών κομμάτων για την αντιμετώπιση της κρίσης.

(γ) εκλογικεύει την λειτουργία του κοινοβουλευτικού συστήματος και συμβάλλει στην αποφόρτιση της κοινωνικής έντασης.

II. Επί των προτεινόμενων τροποποιήσεων

Άρθρο 1

Το Σύνταγμα στην παράγραφο 1 του άρθρου 51 ορίζει ότι οι βουλευτές δεν μπορεί να είναι λιγότεροι από 200 στο σύνολο αλλά ούτε και περισσότεροι από 300 και ο αριθμός τους ορίζεται με νόμο. Από την διάταξη αυτή του Συντάγματος προκύπτει ότι εναπόκειται στην διακριτική ευχέρεια του νομοθέτη να προσδιορίσει τον ακριβή αριθμό των μελών του ελληνικού Κοινοβουλίου στα παραπάνω πλαίσια. Ο προσδιορισμός των 300 βουλευτών που ισχύει σήμερα γίνεται με το π.δ. 96/2007 που κωδικοποίησε την εκλογική νομοθεσία που ρυθμίζει την εκλογή των βουλευτών. Η παραχώρηση 50 επιπλέον εδρών στο πρώτο κόμμα προβλέπεται στο άρθρο 99 παρ. 3 του παραπάνω π.δ.96/2007 (Α' 116), μετά την τροποποίησή του άρθρου 6 του ν. 3231/2004 «εκλογή βουλευτών» με τον ν. 3636/2008. Ο αριθμός των βουλευτών Επικρατείας σύμφωνα με το άρθρο 54 παρ. 3 Σ μπορεί να καθορισθεί μέχρι το 1/20 του συνολικού αριθμού των βουλευτών.

Με την προτεινόμενη τροποποίηση της εκλογικής νομοθεσίας:

(α) περιορίζεται ο συνολικός αριθμός των βουλευτών, αντί του ανώτατου στο κατώτατο επιτρεπόμενο από το Σύνταγμα όριο

(β) ορίζεται ο αριθμός των βουλευτών Επικρατείας σε 10 (1/20) και

(γ) περιορίζεται ανάλογα (από 50 σε 33) ο αριθμός των εδρών που παραχωρούνται στο αυτοτελές Κόμμα ή τον συνασπισμό συνεργαζομένων κομμάτων που θα συγκεντρώσει το μεγαλύτερο αριθμό εγκύρων ψηφοδελτίων στο σύνολο της Επικρατείας.

Άρθρο 2

Προβλέπεται η ισχύς του νόμου από τις επόμενες εκλογές μετά την ψήφιση του από τα 2/3 της Βουλής.

ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ

Μείωση του αριθμού των βουλευτών σε 200

Άρθρο 1

Τα άρθρα 2, 3, 99 και 100 του Προεδρικού Διατάγματος 96/2007 (Α' 116) «Κωδικοποίηση σε ενιαίο κείμενο των διατάξεων της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών», όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει και οι αντίστοιχες διατάξεις του ν. 3231/2004 όπως τροποποιήθηκε με τον ν. 3636/2008, αντικαθίστανται ως εξής:

«Άρθρο 2

Αριθμός βουλευτών - βουλευτικές έδρες

1. Ο αριθμός των βουλευτών για όλη την επικράτεια ορίζεται σε διακόσιους (200). Από αυτούς οι εκατόν ενενήντα (190) εκλέγονται στις εκλογικές περιφέρειες στις οποίες οι αντίστοιχες βουλευτικές έδρες κατανέμονται σύμφωνα με όσα ορίζονται στις παραγράφους 2 έως και 5 του άρθρου αυτού. Οι υπόλοιποι δέκα (10) εκλέγονται ενιαίως σε ολόκληρη την επικράτεια, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο επόμενο άρθρο.

2. Ο αριθμός των βουλευτικών εδρών κάθε εκλογικής περιφέρειας ορίζεται κάθε φορά με βάση το νόμιμο πληθυσμό της, όπως αυτός προκύπτει από τα αποτελέσματα της τελευταίας απογραφής, της οποίας τα επίσημα αποτελέσματα δημοσιεύτηκαν στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

3. Μέτρο για τον υπολογισμό του αριθμού των βουλευτικών εδρών κάθε εκλογικής περιφέρειας είναι το πηλίκο της διαίρεσης του συνολικού αριθμού των δημοτών της επικρατείας, που καθορίζεται στους πίνακες που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο, δια του συνολικού αριθμού των βουλευτικών εδρών, που ορίζεται στην παράγραφο 1, οι οποίες κατανέμονται στις εκλογικές περιφέρειες.

4. Το πηλίκο της διαίρεσης του αριθμού των δημοτών, που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του άρθρου αυτού, δια του εκλογικού μέτρου, που αναφέρεται στην παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου, αποτελεί τον αριθμό των βουλευτικών εδρών κάθε εκλογικής περιφέρειας.

5. Οι έδρες που απομένουν αδιάθετες, προστίθενται ανά μία ώσπου να συμπληρωθεί ο συνολικός αριθμός των εκατόν ενενήντα (190) εδρών, που καθορίζεται στην παράγραφο 1, στις εκλογικές περιφέρειες, που παρουσιάζουν κατά σειρά, το μεγαλύτερο υπόλοιπο.»

Άρθρο 3 Ψηφοδέλτιο Επικράτειας

1. Η πρόταση υποψηφίων για τους δέκα (10) βουλευτές που εκλέγονται ενιαίως σε ολόκληρη την επικράτεια, υποβάλλεται από κόμμα ή συνασπισμό κομμάτων, που καταρτίζει δικούς του συνδυασμούς, στις μισές τουλάχιστον εκλογικές περιφέρειες της χώρας. Δεν επιτρέπεται υποβολή υποψηφιότητας σε πρόσωπο, που είναι υποψήφιος στις ίδιες εκλογές, σε οποιαδήποτε εκλογική περιφέρεια.

2. Η πρόταση κάθε κόμματος ή συνασπισμού κομμάτων περιλαμβάνει δέκα (10) το πολύ υποψηφίους, μηνμονεύει τα στοιχεία, που ορίζονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 32 για κάθε υποψήφιο που προτείνεται και συνοδεύεται με γραπτή αποδοχή καθενός από αυτούς και με υπεύθυνη δήλωση του ίδιου, ότι δεν αποδέχτηκε πρόταση υποψηφιότητας σε οποιαδήποτε εκλογική περιφέρεια της χώρας.

Ως προς τα υπόλοιπα εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 34. Η ανακήρυξη των υποψηφίων, στους οποίους αναφέρεται η παράγραφος 1 του παρόντος άρθρου, κάθε κόμματος ή συνασπισμού κομμάτων, γίνεται σύμφωνα με αυτά που προβλέπονται στο άρθρο 35 του παρόντος. Οι υποψήφιοι αναγράφονται υποχρεωτικά με τη σειρά που προτείνονται και ανακηρύσσονται.

3. Οι γνωστοποιήσεις των συνδυασμών και των υποψηφίων σε όλες τις εκλογικές περιφέρειες της χώρας, που αναφέρονται στο άρθρο 39 του παρόντος, πρέπει να περιλαμβάνουν και τους συνδυασμούς όλων των κομμάτων και συνασπισμών κομμάτων, που ανακηρύχθηκαν σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο.

4. Τα έγκυρα ψηφοδέλτια που έλαβε κάθε κόμμα ή συνασπισμός κομμάτων σε ολόκληρη την επικράτεια, θεωρούνται ως ψήφοι που δόθηκαν και για το "ψηφοδέλτιο υποψηφίων επικρατείας" του αντίστοιχου κόμματος ή συνασπισμού κομμάτων. Ο αριθμός αυτών αναγράφεται σε όλους τους πίνακες διαλογής και στις πράξεις των εφορευτικών επιτροπών και των πρωτοδικείων που προβλέπονται από τη νομοθεσία για την εκλογή βουλευτών.

5. Η ανακήρυξη των βουλευτών, που εκλέγονται σύμφωνα με το παρόν άρθρο, γίνεται από το Πρωτοδικείο Αθηνών, στο οποίο διαβιβάζεται απόσπασμα της απόφασης της Ανώτατης Εφορευτικής Επιτροπής.

6. Οι υποψήφιοι βουλευτές που δεν εκλέγονται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού, ανακηρύσσονται ως αναπληρωματικοί των βουλευτών του "ψηφοδελτίου υποψηφίων επικρατείας" κάθε κόμματος ή συνασπισμού κομμάτων, που εκλέχθηκαν και ανακηρύχθηκαν. Αν εξαντληθεί ο αριθμός των αναπληρωματικών οι κενούμενες έδρες συμπληρώνονται από τους αναπληρωματικούς βουλευτές του κόμματος ή του συνασπισμού κομμάτων στα οποία ανήκουν οι κενούμενες έδρες, που ανακηρύχθηκαν στις εκλογικές περιφέρειες του άρθρου 1 του παρόντος και στις οποίες το κόμμα ή ο συνασπισμός κομμάτων συγκέντρωσε το μεγαλύτερο αριθμό έγκυρων ψηφοδελτίων.

Άρθρο 99 Συμμετοχή στην κατανομή εδρών - Καθορισμός των εδρών κάθε εκλογικού σχηματισμού στην επικράτεια

1. Στην κατανομή των εδρών των εκλογικών περιφερειών, καθώς και των εδρών επικρατείας συμμετέχουν οι συνδυασμοί κομμάτων, οι συνδυασμοί συνασπισμών κομμάτων, οι συνδυασμοί ανεξαρτήτων, καθώς και οι μεμονωμένοι υποψήφιοι που συγκεντρώνουν στην επικράτεια ποσοστό εγκύρων ψηφοδελτίων τουλάχιστον ίσο με το τρία τοις εκατό (3%) του συνόλου των εγκύρων ψηφοδελτίων που έλαβαν στην επικράτεια όλοι οι εκλογικοί σχηματισμοί.

2. Για τον καθορισμό των εδρών που δικαιούται κάθε εκλογικός σχηματισμός, το σύνολο των ψήφων που συγκέντρωσε στην Επικράτεια πολλαπλασιάζεται με τον αριθμό εκατόν εξήντα επτά (167). Το γινόμενο τους διαιρείται με το άθροισμα των έγκυρων ψηφοδελτίων που συγκέντρωσαν στην Επικράτεια όσοι σχηματισμοί συμμετέχουν στην κατανομή των εδρών, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5. Οι έδρες που δικαιούται κάθε σχηματισμός στην Επικράτεια είναι το ακέραιο μέρος του πηλίκου της διαίρεσης.

Αν το άθροισμα των ως άνω ακέραιων μερών των πηλίκων υπολείπεται του αριθμού 167, τότε παραχωρείται, κατά σειρά, ανά μία έδρα και ως τη συμπλήρωση αυτού του αριθμού στους σχηματισμούς, των οποίων τα πηλίκα εμφανίζουν τα μεγαλύτερα δεκαδικά υπόλοιπα.

3. Στο αυτοτελές Κόμμα, που συγκέντρωσε το μεγαλύτερο αριθμό έγκυρων ψηφοδελτίων στο σύνολο της Επικρατείας, παραχωρούνται, επιπλέον των εδρών που λαμβάνει, σύμφωνα με την παράγραφο 1, τριάντα τρεις (33) ακόμη έδρες, οι οποίες προέρχονται από εκλογικές περιφέρειες στις οποίες έχουν παραμείνει αδιάθετες έδρες μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας που προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 8.

Η επιπλέον παραχώρηση τριάντα τριών (33) εδρών γίνεται, επίσης, σε συνασπισμό συνεργαζόμενων Κομμάτων, εφόσον ο μέσος όρος της δύναμης των Κομμάτων, που τον απαρτίζουν, είναι μεγαλύτερος από τη δύναμη του αυτοτελούς Κόμματος, που συγκέντρωσε το μεγαλύτερο αριθμό έγκυρων ψηφοδελτίων. Ο μέσος όρος προκύπτει από τη διαίρεση του ποσοστού που έλαβε ο ανωτέρω συνασπισμός δια του αριθμού των Κομμάτων που τον αποτελούν.

β. Το Α' Τμήμα του Αρείου Πάγου, σε συμβούλιο, κατά την ανακήρυξη των εκλογικών συνδυασμών, αποφαινεται, αμετακλήτως, για το χαρακτήρα κάθε Κόμματος, ως αυτοτελούς ή ως συνασπισμού συνεργαζόμενων Κομμάτων. Η κρίση του διαμορφώνεται, χωρίς δικονομικούς περιορισμούς, από τα υπάρχοντα στοιχεία, τα οποία μπορούν να συμπληρωθούν με υπόμνημα των Κομμάτων και των υποψηφίων.

4. Αν ένας εκλογικός σχηματισμός δικαιούται, κατ' εξαίρεση, σύμφωνα με τις παρ. 2, 3 και 4 του παρόντος άρθρου και τις παρ. 1, 2 και 3 του άρθρου 100, περισσότερες έδρες από όσες του αναλογούν κατά την παρ. 2 του παρόντος άρθρου, ο συνολικός αριθμός τους αναπροσαρμόζεται, προκειμένου να λάβει τελικά τις έδρες που προκύπτουν από την εφαρμογή του άρθρου 100. Στην περίπτωση αυτή μειώνεται αντίστοιχα ο αριθμός των εδρών που καταλαμβάνει ο πρώτος κατά σειρά σε έγκυρα ψηφοδέλτια εκλογικός σχηματισμός.»

Άρθρο 100

Κατανομή εδρών επικρατείας - Κατανομή των 157 εδρών στις εκλογικές περιφέρειες

1. Για την κατανομή των εδρών επικρατείας ως εκλογικό μέτρο λαμβάνεται το ακέραιο μέρος του πηλίκου που προκύπτει από τη διαίρεση του συνόλου των εγκύρων ψηφοδελτίων που έλαβαν στην επικράτεια όλοι οι εκλογικοί σχηματισμοί, που συμμετέχουν στην κατανομή των εδρών σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 99, δια του αριθμού των βουλευτών επικρατείας.

2. Ο αριθμός των βουλευτών επικρατείας που αναδεικνύουν όσοι συμμετέχουν στην κατανομή εδρών προκύπτει από το ακέραιο μέρος του πηλίκου της διαίρεσης του συνόλου των εγκύρων ψηφοδελτίων, που έλαβαν στην επικράτεια, δια του εκλογικού μέτρου.

3. Αδιάθετες έδρες επικρατείας κατανέμονται ανά μία σε όσους έχουν το μεγαλύτερο αξιοσημείωτο υπόλοιπο, αρχίζοντας από το συνδυασμό με το μεγαλύτερο υπόλοιπο.

4. Για την κατανομή των εδρών σε κάθε εκλογική περιφέρεια ως εκλογικό μέτρο λαμβάνεται το ακέραιο μέρος του πηλίκου που προκύπτει από τη διαίρεση του συνόλου των εγκύρων ψηφοδελτίων που έλαβαν μέρος στις εκλογές, ανεξάρτητα από τη συμμετοχή τους στην κατανομή της παρ. 1 του άρθρου 99, δια του αριθμού των εδρών της.

Για τον καθορισμό των εδρών που δικαιούται κάθε εκλογικός σχηματισμός σε κάθε εκλογική περιφέρεια διαιρείται το σύνολο των εγκύρων ψηφοδελτίων, που έλαβε στην περιφέρεια ο εν λόγω σχηματισμός, δια του εκλογικού μέτρου. Οι έδρες του στην εκλογική περιφέρεια είναι το ακέραιο μέρος του πηλίκου της παραπάνω διαίρεσης.

5. Εκλογικός σχηματισμός που έχει στους συνδυασμούς του λιγότερους υποψηφίους από τις έδρες που δικαιούται, σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο, στην εκλογική περιφέρεια καταλαμβάνει τόσες έδρες όσοι είναι οι υποψήφιοί του. Οι έδρες που δεν του προσκυρώνονται γι' αυτόν το λόγο κατανέμονται σύμφωνα με τις παραγράφους 6 και 7.

Η έδρα των μονοεδρικών εκλογικών περιφερειών καταλαμβάνεται από τον εκλογικό σχηματισμό που συμμετέχει στην κατανομή των βουλευτικών εδρών σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 99 και έχει λάβει τα περισσότερα έγκυρα ψηφοδέλτια στην εκλογική αυτή περιφέρεια.

6. Για την κατανομή τυχόν αδιάθετων εδρών υπολογίζεται η διαφορά των εδρών που έχουν διατεθεί, σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους του παρόντος άρθρου, από τις έδρες που δικαιούται, σύμφωνα με τις παρ. 2, 3 και 4 του άρθρου 99. Στη συνέχεια υπολογίζονται τα αξιοσημείωτα υπόλοιπα ψήφων των εκλογικών σχηματισμών σε κάθε εκλογική περιφέρεια εκτός από τις μονοεδρικές. Το υπόλοιπο αυτό είναι η διαφορά του γινόμενου των εδρών που κατέλαβαν οι παραπάνω σχηματισμοί στην εκλογική περιφέρεια επί το εκλογικό της μέτρο από το σύνολο των ψήφων που έλαβαν στην ίδια εκλογική περιφέρεια.

7. Τυχόν αδιάθετες έδρες διεδρικών, τριεδρικών και τετραεδρικών εκλογικών περιφερειών διατίθενται, κατά σειρά και ανά μία, στον εκλογικό σχηματισμό που εμφα-

νίζει σε καθεμία από αυτές τα μεγαλύτερα αξιοσημείωτα υπόλοιπα. Εάν σε κάποιο εκλογικό σχηματισμό διατεθούν συνολικά περισσότερες έδρες από όσες δικαιούται, σύμφωνα με τις παρ. 2, 3 και 4 του άρθρου 99, οι πλεονάζουσες αφαιρούνται, ανά μία, από τις τετραεδρικές περιφέρειες και αν υπάρξει ανάγκη από τις τριεδρικές ή διεδρικές διαδοχικά, στις οποίες εμφανίζει τα μικρότερα αξιοσημείωτα υπόλοιπα.

8. Οι εκλογικές περιφέρειες που εξακολουθούν να έχουν αδιάθετες έδρες διατάσσονται κατά φθίνουσα σειρά, με βάση τα αξιοσημείωτα υπόλοιπα του εκλογικού σχηματισμού με το μικρότερο αριθμό εγκύρων ψηφοδελτίων στην επικράτεια που δικαιούται έδρα σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 99. Στον εκλογικό σχηματισμό που έχει το μικρότερο αριθμό εγκύρων ψηφοδελτίων στην επικράτεια παραχωρείται ανά μία έδρα από καθεμία από αυτές τις εκλογικές περιφέρειες και ως τη συμπλήρωση του αριθμού των εδρών που ο εκλογικός σχηματισμός δικαιούται, σύμφωνα με τις παρ. 2, 3 και 4 του άρθρου 99. Αν πάλι παραμείνουν αδιάθετες έδρες, η διαδικασία του προηγούμενου εδαφίου εφαρμόζεται διαδοχικά για όλους τους εκλογικούς σχηματισμούς που συμμετέχουν σε αυτή, αρχίζοντας από όποιον συγκέντρωσε το μικρότερο αριθμό εγκύρων ψηφοδελτίων σε όλη την επικράτεια προς αυτόν με τον αμέσως μεγαλύτερο.»

Άρθρο 2

Η δια του παρόντος επερχόμενη τροποποίηση ισχύει από τις επόμενες εκλογές, εφ' όσον ψηφισθεί από την πλειοψηφία των δύο τρίτων του όλου αριθμού των βουλευτών.

Αθήνα, 23 Φεβρουαρίου 2012

Οι προτείνοντες Βουλευτές

Ντόρα Μπακογιάννη
Χρήστος Μαρκογιαννάκης
Γιώργος Κοντογιάννης
Ελευθέριος Αυγενάκης